

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 30 mars 1999

om det statliga stöd som regionen Sardinien (Italien) har infört inom mejerisektorn

[delgivet med nr K(1999) 902]

(Endast den italienska texten är giltig)

(2000/580/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT
DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 93.2 första stycket i detta,

efter att i enlighet med nämnda artikel ha gett berörda parter ⁽¹⁾ tillfälle att yttra sig och med beaktande av dessa synpunkter, och

av följande skäl:

I

FÖRFARANDE

- (1) Efter att ha mottagit en invändning uppmanade kommissionen i en skrivelse av den 24 januari 1996 den italienska regeringen att anmäla de stödåtgärder som beslutades av regionen Sardiniens regionala regering genom beslut nr 47/17 av den 24 oktober 1995 (nedan kallat beslut nr 47/17).
- (2) I en skrivelse av den 1 mars 1996 anmälde Italiens ständiga representation vid Europeiska unionen stödåtgärderna i fråga.
- (3) I en skrivelse av den 16 oktober 1996 informerade kommissionen den italienska regeringen om sitt beslut att inleda förfarandet i artikel 93.2 avseende denna åtgärd.
- (4) Kommissionens beslut att inleda förfarandet har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* ⁽²⁾. Kommissionen har uppmanat berörda parter att inkomma med sina synpunkter på åtgärden i fråga.
- (5) Kommissionen har mottagit synpunkter från berörda parter. Den har översänt dessa synpunkter till Italien

som givits tillfälle att bemöta dem. Italiens kommentarer mottogs i en skrivelse av den 17 juni 1997.

II

BESKRIVNING

- (6) I artikel 16 i regionen Sardiniens regionala lag av den 13 juli 1962 nr 9 (nedan kallad lag nr 9/62) föreskrivs att ett stöd i form av räntesubventioner på kortfristiga driftslån skall beviljas kooperativ och producentorganisationer inom sektorn för bearbetning av får- och getmjölk till ost. I artikel 16 föreskrivs att räntesatsen för stödmottagarna skall vara högst 2 % och att en regional säkerhet för lånen skall beviljas på upp till 80 % av skuldbeloppet. Denna lag har aldrig anmälts i enlighet med artikel 93.3 i fördraget. Följaktligen har detta stöds förenlighet med den gemensamma marknaden aldrig prövats.
- (7) I beslut nr 47/17 fastställs bestämmelser för hur stöden i artikel 16 i lag nr 9/62 skall beviljas under regleringsåret 1995/1996. Ingen information har lämnats om de bestämmelser som antagits under tidigare regleringsår.
- (8) De typer av lån som föreskrivs är följande:
 - a) Driftslån (endast till kooperativ) till ett belopp av 250 italienska lire per liter mjölk, med ett högsta belopp som fastställs på grundval av produktionen under det föregående regleringsåret.
 - b) Lån för förskott till medlemmarna (i kooperativ och producentorganisationer).

Lånebeloppen uppgår till 1 150 lire per liter får mjölk och till 850 lire per liter getmjölk.
- (9) Finansieringsinstituten kan fastställa lånens löptid till 18 eller 36 månader (beroende bl.a. på vilken typ av ost som produceras).

⁽¹⁾ EGT C 87, 18.3.1997, s. 6.

⁽²⁾ Se fotnot 1.

- (10) Den räntesats som tillämpas är 55 % av den referensränta som fastställs av regeringen.
- (11) För kooperativens del kan stöden kompletteras med ett stöd i form av återbetalning av 10 % av den ränta som de själva skall stå för, under förutsättning att kooperativen själva genomför gemensamma marknadsföringsåtgärder (t.ex. genom att gå samman i en marknadsföringsorganisation eller genom att införa ett andels-system) om de kvantiteter som produceras överskrider 3 000 ton/år.
- (12) I sitt beslut att inleda förfarandet påpekade kommissionen att artiklarna 92 och 93 i fördraget skall tillämpas på mjölk och mjölkprodukter i enlighet med artikel 23 i rådets förordning (EEG) nr 804/68 av den 27 juni 1968 om den gemensamma organisationen av marknaden för mjölk och mjölkprodukter ⁽³⁾, senast ändrad genom förordning (EG) nr 1587/96 ⁽⁴⁾.
- (13) Kommissionen har konstaterat att den rättsliga grunden för stödet utgörs av artikel 16 i lag nr 9/62. Eftersom denna lag aldrig har anmälts och heller inte prövats av kommissionen på grundval av artiklarna 92 och 93 i fördraget är det inte möjligt att betrakta stödet i fråga som ett befintligt stöd i den mening som avses i artikel 93.1 i fördraget.
- (14) Följaktligen konstaterar kommissionen att stödåtgärderna i fråga måste prövas på grundval av de kriterier som anges i kommissionens meddelande om statliga stödåtgärder i form av kortfristiga krediter med subventionerad ränta inom jordbruket (driftskrediter) ⁽⁵⁾ (nedan kallat meddelandet om driftskrediter). Generellt skall dessa kriterier gälla för alla stödåtgärder som trätt i kraft från och med den 1 januari 1996 (kommissionens skrivelse till medlemsstaterna av den 20 oktober 1995). Mot bakgrund av de kriterierna är kommissionen inte alls säker på att dessa efterlevs i åtgärden i fråga.
- (15) Dessutom har kommissionen kunnat konstatera att stödet tycks beviljas utifrån den kvantitet mjölk som levereras för bearbetning och att ett sådant sätt att bevilja stöd således tycks bryta mot artikel 24 i förordning (EEG) nr 804/68 om den gemensamma organisationen av marknaden för mjölk och mjölkprodukter. Enligt den förordningen förbjuds stöd för vilka beloppet grundar sig på priset eller kvantiteten för de produkter som omfattas av den gemensamma organisationen av marknaden.

III

SYNUNKTER FRÅN BERÖRDA PARTER

- (16) Den 5 april 1997 mottog kommissionen synpunkter från Federazione degli industriali della Sardegna (Industriförbundet på Sardinien) och från Consorzio delle industrie casearie della Sardegna (Mejeriförbundet på Sardinien). I dessa kommentarer instämmer man i och stöder helt och fullt de argument på vilka kommissionen grundade sitt beslut att inleda förfarandet. De synpunkter som inkommit understryker att de stöd som

de italienska myndigheterna beviljat utgör driftsstöd som inte ger några bestående fördelar för sektorn i fråga och som därför måste anses vara oförenliga med den gemensamma marknaden. Enligt dessa synpunkter snedvrider sådana stöd konkurrensen inom sektorn eftersom de endast beviljas vissa kategorier av producenter, dvs. kooperativ och producentorganisationer. Federazione degli industriali och Consorzio delle industrie casearie della Sardegna uppmanade därför kommissionen att förklara stödet oförenligt med den gemensamma marknaden och att återkräva de belopp som eventuellt redan har betalats ut.

IV

ITALIENS KOMMENTARER

- (17) I skrivelsen av den 17 juni 1997 gav de italienska myndigheterna inte några detaljerade synpunkter på de frågor som kommissionen tog upp i sitt beslut att inleda förfarandet. De nöjde sig med att betona att de gällande nationella bestämmelserna hade antagits före meddelandet om driftskrediter, att några stöd inte hade beviljats eftersom det var frågan om stöd som endast kunde beviljas i efterhand, att utbetalningarna ställts in i avvaktan på kommissionens slutliga beslut, samt att hela frågan skulle kunna lösas om bara kommissionen slutgiltigt tog ställning till de räntesubventionerade kortfristiga lånen.
- (18) I ett telex av den 9 december 1998 till Italiens ständiga representation erinrade kommissionen de italienska myndigheterna om att beslutet att inleda förfarandet avsåg alla stöd som beviljats i enlighet med artikel 16 i lag nr 9/62 och inte bara det stöd som i enlighet med beslut nr 47/17 beviljas för regleringsåret 1995/1996. De italienska myndigheterna uppmanades därför att utifrån detta påpekande inkomma med klargöranden angående det föregående svaret. Något svar på detta telex har emellertid inte inkommit.

V

PRÖVNING AV ÅTGÄRDEN

- (19) Enligt artikel 92.1 i fördraget är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna. I enlighet med ovan nämnda artikel 23 i förordning (EEG) nr 804/68 skall artiklarna 92 och 93 i fördraget tillämpas på mjölk och mjölkprodukter.
- (20) I den åtgärd som här granskas föreskrivs att stöd i form av räntesubventionerade lån kan beviljas kooperativ och producentorganisationer inom sektorerna för bearbetning av får- och getmjölk. Den nationella referensränta som används för att beräkna räntesänkningen är det aritmetiska medelvärdet av Rendibot-räntan (som fastställs av den italienska riksbanken, Banca d'Italia) och

⁽³⁾ EGT L 148, 28.6.1968, s. 13.

⁽⁴⁾ EGT L 206, 16.8.1996, s. 21.

⁽⁵⁾ EGT C 44, 16.2.1996, s. 2.

- Ribor-räntan, plus utgifter för bankavgifter. I november 1998 var den nationella referensräntan 6,25 %. De referensräntor som kommissionen använde sig av under samma period var 6,18 % för femåriga lån och 5,9 % för ettåriga lån. En sänkning med 45 % av den nationella referensräntan på 6,25 % leder klart och tydligt till att räntan på de räntesubventionerade lånen blir lägre än den ränta som kommissionen använder sig av för att avgöra om ett räntesubventionerat lån har ett inslag av stöd, vilket framgår av kommissionens meddelande om metoden för fastställande av referens- och diskonteringsränta ⁽⁶⁾. Det är uppenbart att en sådan åtgärd gynnar de företag som får stöd i förhållande till andra företag som måste klara sin finansiering genom egna medel eller genom att betala den ränta som normalt tillämpas på marknaden. I den utsträckning som de producenter som inte beviljas räntesubventionerade lån är tvungna att låta de extra kostnader som ett lån innebär slå igenom på de priser som deras kunder betalar, innebär åtgärden i fråga en kommersiell fördel för de stödmottagare som får räntesubventionerade lån, och därigenom snedvrids följaktligen konkurrensen. Dessutom påverkas handeln mellan medlemsstaterna. I detta sammanhang vill kommissionen påpeka att den får- och getmjölk som produceras på Sardinien till största delen används till att producera *Pecorino Romano*, *Pecorino Sardo* och andra ostar. Hur stödet betalas ut beror dessutom på vilken ost som produceras. Handeln med ost inom gemenskapen är utan tvivel omfattande: av statistiken över frakter med sådana produkter framgår det att handeln under 1996 uppgick till 1 903 300 ton. Under samma år exporterade Italien ost till ett värde av 1 305 miljarder lire. Även om det inte är möjligt att få fram exakta siffror är kommissionen dessutom medveten om att handeln med ostar *Pecorino Romano* och *Pecorino Sardo* inom gemenskapen uppgår till avsevärda volymer, och att dessa ostar har erhållit skyddad ursprungsbeteckning i enlighet med rådets förordning (EEG) nr 2081/92 av den 14 juli 1992 om skydd för geografiska och ursprungsbeteckningar för jordbruksprodukter och livsmedel ⁽⁷⁾, senast ändrad genom kommissionens förordning (EG) nr 1068/97 ⁽⁸⁾. I samband med ett annat fall av statligt stöd har myndigheterna i regionen Sardinien faktiskt uppgivit att *Pecorino Romano* är en av de få produkter för vilka regionen är nettoexportör på livsmedelsområdet.
- (21) Kommissionens slutsats blir således att åtgärden i fråga skall omfattas av det förbud som avses i artikel 92.1 i fördraget.
- (22) I artikel 92.2 och 92.3 anges undantag från förbudet i punkt 1.
- (23) Undantagen i artikel 92.2 i fördraget kan uppenbarligen inte tillämpas på grund av stödåtgärdens art och syfte. Italien har i själva verket inte åberopat artikel 92.2.
- (24) I artikel 92.3 anges mer noggrant villkoren för att statliga stöd skall kunna anses förenliga med den gemensamma marknaden. Förenligheten skall prövas utifrån gemenskapens synvinkel och inte utifrån en enskild medlemsstats synvinkel. Med hänsyn till intresset av att den gemensamma marknaden skall fungera och med beaktande av artikel 3 g i fördraget görs en restriktiv tolkning av de undantag från förbudet som anges i artikel 92.1 i fördraget.
- (25) Med hänvisning till artikel 92.3 b kan stödet i fråga inte anses vara ägnat att främja genomförandet av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse eller att avhjälpa en allvarlig störning i Italiens ekonomi.
- (26) Stödet är dessutom inte vare sig ägnat eller lämpligt för att uppnå målen i artikel 92.3 d.
- (27) Med hänvisning till artikel 92.3 a och 92.3 c kan det först och främst konstateras att stödet inte beviljas i samband med investeringar. Det beviljas i själva verket i form av räntesubventioner på kortfristiga lån till kooperativ och producentorganisationer inom sektorn för bearbetning av får- och getmjölk. Följaktligen måste stödåtgärden anses utgöra ett driftsstöd.
- (28) Enligt kommissionens vedertagna praxis är det förbjudet att betala ut driftsstöd inom jordbrukssektorn. Sådana stöd minskar endast de ekonomiska aktörernas normala driftskostnader och därigenom innebär de också en ekonomisk fördel under en kort begränsad period fram till dess att utbetalningarna till stödmottagaren upphör. Sådana stöd har en särskilt stor tendens att snedvrida konkurrensen, och därför kan de inte anses ägnade att främja den ekonomiska utvecklingen i regioner där levnadsstandarden är onormalt låg i den mening som avses i artikel 92.3 a, och inte heller att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner i den mening som avses i artikel 92.3 c. Att sådana stöd betalas ut innebär dessutom ett hinder för att den gemensamma organisationen av marknaderna skall kunna fungera inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitik. Dessutom missgynnas de producenter som inte beviljas dessa stöd, vilket helt och hållet strider mot fördragets principer om lika behandling.

⁽⁶⁾ EGT C 273, 9.9.1997, s. 3.

⁽⁷⁾ EGT L 208, 24.7.1992, s. 1.

⁽⁸⁾ EGT L 156, 13.6.1997, s. 10.

Enligt praxis i Europeiska gemenskapernas domstol, särskilt domen av den 26 juni 1979 "skall medlemsstaterna, när gemenskapen i enlighet med artikel 40 i fördraget har fastställt bestämmelser genom vilka en gemensam organisation av marknaden inrättas inom en viss sektor, avhålla sig från att anta varje form av bestämmelser som medger undantag från denna eller som negativt påverkar dess effektivitet" ⁽⁹⁾.

- (29) Kommissionen är emellertid medveten om de strukturella svårigheter som i vissa medlemsstater antingen kan hindra företag inom jordbrukssektorn från att få tillgång till kapitalmarknaden eller som är kopplade till ökade kapitalkostnader inom sektorn. Därför har kommissionen utarbetat riktlinjer för att bevilja jordbruksproducenter sådana räntesubventionerade lån som på vissa villkor är ägnade att täcka driftskostnader. Dessa riktlinjer konsoliderades i meddelandet om driftskrediter ⁽¹⁰⁾. Detta skickades först till medlemsstaterna i en skrivelse av den 20 oktober 1995. Enligt riktlinjerna skulle de nya reglerna tillämpas från och med den 1 januari 1996. Genom sitt beslut av den 27 juni 1997 flyttade kommissionen fram denna tidsfrist till den 31 december 1996, och inom den tidsfristen var medlemsstaterna tvungna att ändra befintliga stöd så att de följde de nya reglerna. Därefter informerade kommissionen genom en skrivelse av den 4 juli 1997 medlemsstaterna om sitt beslut att tills vidare inte tillämpa meddelandet. Genom en skrivelse av den 19 december 1997 informerade kommissionen medlemsstaterna om att meddelandet om driftskrediter skulle tillämpas från och med den 30 juni 1998.
- (30) På grundval av detta meddelande måste stödåtgärderna i fråga uppfylla bl.a. följande krav:
- i) Av skäl som inte enbart är knutna till jordbrukssektorns karaktär i dess helhet och till verksamheter i anknytning till jordbruket (särskilt den årstidsbundna karaktär som jordbruksföretagens produktion och struktur har) får stöden inte användas för att på ett selektivt sätt gynna vissa sektorer eller vissa jordbruksproducenter; kommissionen tillåter inte stöd inom en viss administrativ region om stöden inte beviljas alla aktörer inom jordbrukssektorn, utan diskriminering och oavsett typ av jordbruksverksamhet(er) för vilken/vilka aktören behöver kortfristiga lån.
 - ii) Stödet får inte överskrida skillnaden mellan den räntesats som normalt beviljas en aktör inom jordbrukssektorn och den räntesats som inom andra sektorer i den berörda medlemsstatens ekonomi normalt tillämpas för kortfristiga lån som är ungefär lika stora per aktör och som inte är knutna till investeringar.
 - iii) De räntesubventionerade lånens volym får inte överskrida det likviditetsbehov som föreligger till följd av att produktionskostnaderna måste kunna täckas innan intäkterna från försäljningen av produkterna kan inkasseras; i enstaka fall kan stödet vara knutet

till särskilda åtgärder med avseende på marknadsföring eller produktion.

- iv) Löptiden för de räntesubventionerade lånen får inte vara längre än ett år.

I skrivelsen av den 19 december 1997 betonade kommissionen att det var nödvändigt att strikt och bokstavligen iaktta det som anges i punkt ii, dvs. att stödet måste vara begränsat till skillnaden mellan den räntesats som gäller för kortfristiga räntesubventionerade lån inom jordbruket och den räntesats som gäller för kortfristiga räntesubventionerade lån inom andra sektorer i ekonomin.

- (31) Innan meddelandet om driftskrediter antogs skulle kommissionen, utifrån rådande praxis i dessa frågor, ha ansett att åtgärden var förenlig med den gemensamma marknaden under förutsättning att två negativa kriterier uppfylldes (löptiden för de räntesubventionerade lånen fick inte vara längre än ett år och de fick inte beviljas för en enstaka produkt eller en enstaka åtgärd).
- (32) Stödåtgärderna måste således prövas utifrån kriterierna för kortfristiga räntesubventionerade lån inom jordbrukssektorn. I sina skriftliga synpunkter har även de italienska myndigheterna instämt i att det är meddelandet om driftskrediter som är den relevanta grunden för att bedöma stödet. I detta sammanhang förefaller det lämpligt att göra en åtskillnad mellan stöd som beviljats för regleringsåret 1995/1996 och andra stöd som kan ha beviljats i enlighet med artikel 16 i lag nr 9/62.
- (33) Bestämmelserna för att bevilja stöd för regleringsåret 1995/1996 fastställdes genom beslut nr 47/17 (se punkterna 8, 9 och 10 i detta beslut).
- (34) Utifrån dessa bestämmelser är det uppenbart att de villkor som anges i skäl 30 i och iv inte är uppfyllda. För det första har stödet beviljats selektivt och endast för en särskild typ av produkt (produkter som framställs genom bearbetning av får- och getmjölk) samt utslutande för vissa typer av producenter, dvs. kooperativ och producentorganisationer. Följaktligen är inte bara producenter av andra produkter utestängda från stödet utan även andra kategorier av producenter av samma produkt. Dessa får inget stöd från staten för att kompensera nackdelar som är årstidsbundna eller av annan karaktär. Dessutom är lånets löptid längre än ett år. Följaktligen måste stödåtgärden anses vara oförenlig med meddelandet om driftskrediter. I den utsträckning som lånens löptid är längre än ett år skulle stödet under alla förhållanden ha varit oförenligt med de riktlinjer som kommissionen tidigare tillämpade inom denna sektor.
- (35) Med tanke på hur stödet betalas ut, vilket tycks ske på grundval av den kvantitet mjölk som levereras för bearbetning, och även på grund av att de italienska myndigheterna inte har lämnat några kommentarer på just den här punkten, står kommissionen fast vid sin tidigare ståndpunkt att stödet bryter mot ovan nämnda artikel 24 i förordning (EEG) nr 804/68.

⁽⁹⁾ Mål 177/78, Pigs and Bacon Commission/Mc Carren, Rättsfallssamling 1979, s. 2161, skäl 14.

⁽¹⁰⁾ Se fotnot 5.

- (36) Vad beträffar de stöd som i enlighet med artikel 16 i lag nr 9/62 kan ha beviljats för de regleringsår som föregår regleringsåret 1995/1996 konstaterar kommissionen att de italienska myndigheterna inte har reagerat på kommissionens beslut att inleda det förfarande som anges i artikel 93.2 i fördraget och att de inte heller har svarat på kommissionens skrivelse i vilken de uppmanas att göra detta. Följaktligen har inte kommissionen den information som behövs för att kunna fatta ett slutligt beslut.
- (37) I enlighet med domstolens dom av den 14 februari 1990⁽¹¹⁾ har kommissionen därför beslutat att ålägga Italien att inkomma med detaljerad information om eventuella stöd som i enlighet med artikel 16 i lag nr 9/62 har beviljats för perioden före regleringsåret 1995/1996. Den information som skall lämnas är bl.a. kopior på alla de beslut av den regionala regeringen som innehåller bestämmelser för hur stöden i fråga skall betalas samt dessutom detaljerade uppgifter om de anslag som avsatts under respektive budgetår.

VI

SLUTSATSER

- (38) Eftersom lag nr 9/62 och beslut nr 47/17 antogs och trädde i kraft utan att i förväg ha anmälts till kommissionen blir slutsatsen att Italien olagligt och i strid med artikel 93.3 i fördraget har infört ifrågavarande stöd.
- (39) Dessutom blir slutsatsen att de stöd som regionen Sardinien i enlighet med artikel 16 i lag nr 9/62 beviljat kooperativ och producentorganisationer inom sektorn för får- och getmjölk för regleringsåret 1995/1996, och som trädde i kraft genom beslut nr 47/17, omfattas av det förbud som avses i artikel 92.1 i fördraget och att inget av de undantag som avses i punkterna 2 och 3 i samma artikel kan åberopas. Det stöd som här granskas måste alltså anses vara oförenligt med den gemensamma marknaden.
- (40) I sitt svar på den skrivelse som innehöll meddelandet om att inleda förfarandet hävdade emellertid de italienska myndigheterna dels att något stöd för regleringsåret 1995/96 aldrig hade beviljats, dels att det skulle ha beviljats i efterhand samt att beviljandet inställdes från

och med den tidpunkt då förfarandet inleddes. Följaktligen är det inte nödvändigt att besluta om att återkräva utbetalade stöd.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

De statliga stöd för regleringsåret 1995/1996 som regionen Sardinien (Italien) i enlighet med artikel 16 i den regionala lagen av den 13 juli 1962 nr 9 (nedan kallad lag nr 9/62) har infört för kooperativ och producentorganisationer inom mejerisektorn och som trädde i kraft genom den regionala regeringens beslut nr 47/17 av den 24 oktober 1997 skall anses vara oförenliga med den gemensamma marknaden.

Artikel 2

Italien skall upphäva det stöd som avses i artikel 1.

Artikel 3

Italien skall inom två månader från delgivningen av detta beslut ge kommissionen all detaljerad information om andra stöd som eventuellt har beviljats i enlighet med artikel 16 i lag nr 9/62 för perioder före regleringsåret 1995/1996.

Artikel 4

Italien skall inom två månader från delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om vilka åtgärder som har vidtagits för att följa beslutet.

Artikel 5

Detta beslut riktar sig till Republiken Italien.

Utfärdat i Bryssel den 30 mars 1999.

På kommissionens vägnar

Franz FISCHLER

Ledamot av kommissionen

⁽¹¹⁾ Mål C-301/87, Frankrike/kommissionen, s I-307.